

Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) izstrādātais darba lapu komplekts “Rokraksta laboratorija” tapis UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas iniciētās akcijas “Es redzu ilgtspēju!” ietvaros, aicinot bērnus un jauniešus domāt par ilgtspēju ne tikai saistībā ar vidi, bet arī ar izglītību, zināšanām un kultūras mantojumu.

Ilgspējīgas attīstības mērķi (IAM) ir 17 savstarpēji saistīti ANO mērķi, kas aptver cilvēku labklājību, kvalitatīvu izglītību, nevienlīdzības mazināšanu, vides aizsardzību, ilgtspējīgas kopienas un mierīgu, iekļaujošu sabiedrību. Darba lapās īpaši izcelts 4. mērķis “Kvalitatīva izglītība” un 11. mērķis “Ilgspējīgas pilsētas un kopienas”, kas ietver arī rūpes par pasaules kultūras mantojuma aizsardzību un saglabāšanu. “Rokraksta laboratorija” ļauj šīs tēmas iepazīt praktiski – pētot, lasot, rakstot un radot.

Rakstīšana ar roku šeit iegūst arī simbolisku nozīmi: ilgtspējīgas nākotnes veidošana nav tikai institūciju uzdevums – tā lielā mērā ir mūsu pašu rokās.

Lasīšana un rakstīšana ir būtiskas prasmes ilgtspējīgas sabiedrības veidošanā. Tās ļauj iegūt un nodot zināšanas, izzināt pagātni, izprast citu cilvēku pieredzi, radīt jaunus tekstus un idejas un pilnvērtīgi piedalīties sabiedrības dzīvē. Savukārt bibliotēkas glabā un dara pieejamu dokumentāro mantojumu, lai pagātnes liecības varētu lasīt, pētīt un izmantot arī nākamās paaudzes. Darba lapu kopīgais vēstījums ir: lasām, rakstām, pētām un radām šodien, lai zināšanas un kultūras mantojums nākotnē būtu pieejami ikvienam.

“Rokraksta laboratorijas” darba lapas paredzētas dažādiem vecumposmiem un piedāvā rokrakstu iepazīt pakāpeniski – no kustības un līnijas līdz rakstībai kā personiskai, vēsturiskai un kultūras liecībai. Pirmsskolas vecuma bērni eksperimentē ar kustību, līniju un dažādiem rakstāmrikiem; sākumskolas skolēni izzina, kā burti veidojas no pamatformām un kā laika gaitā mainījusies to rakstība; pamatskolēni pēta sava un vēsturisku rokrakstu īpatnības; savukārt vidusskolēni rokrakstu aplūko kā pētniecības un dokumentārā mantojuma avotu, izmēģinot arī digitālās tehnoloģijas vēsturisku rokrakstu atpazīšanai.

Darba lapu saturu izstrādājusi LNB muzejpedagoģe Dace Pūka, dizaina autores – Una Grants un Madara Krieviņa. Darba lapas tapušas Latvijas Nacionālajā bibliotēkā projektā “Latviešu literatūra kā piederība: personības, poētika un publiskā telpa / LITBEL” (Nr. VPP-IZM-Letonika-2025/1-0006), kuru finansē Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrija valsts pētījumu programmas “Letonika latviskas un eiropiskas sabiedrības attīstībai” ietvaros.